

I. STUDII, CERCETĂRI ARTICOLE

PROMOVAREA ȘI PROTECȚIA DREPTURILOR FUNDAMENTALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ (I)

IRINA MOROIANU ZLĂTESCU*

ABSTRACT:

The binding document in the field of human rights adopted by the European Union is the Charter of Fundamental Rights.

In support of the Union's commitment to guarantee the rights laid down in the Charter, the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) was created. The latter established the Fundamental Rights Platform (FRP), which is a network meant to provide permanent cooperation with the civil society.

Keywords: European Union, the Charter, European Union Agency for Fundamental Rights, multi-annual framework programme, objectives, Fundamental Rights Platform

RÉSUMÉ:

Le document essentiel dans le domaine des droits de l'homme adopté par l'Union européenne est la Charte des Droits Fondamentaux.

À l'appui de l'engagement de l'Union à garantir les droits énoncés dans la Charte, a été créé l'Agence des Droits Fondamentaux de l'Union Européenne (FRA). Cette dernière a réalisé la Plate-forme des Droits Fondamentaux (FRP), qui est un réseau destiné à fournir une coopération permanente avec la société civile.

Mots-clés: Union Européenne, la Charte, Agence des Droits Fondamentaux de l'Union Européenne, programme-cadre pluriannuel, objectifs, Plate-forme des Droits Fondamentaux

Dacă urmărim istoria Europei de după cel de-al doilea război mondial constatăm că ea este strâns legată de eforturile depuse imediat pentru dezvoltarea unor organizații comune, înființate prin voința liber exprimată a statelor suverane¹. Cooperarea europeană s-a materializat în timp, în principal la nivelul NATO, al OSCE, al Consiliului Europei și la nivelul Uniunii Europene, cuprinzând o sferă de activitate din ce în ce mai diversificată: de la asigurarea apărării și securității globale a statelor membre la crearea unor instituții comune și a unei piețe unice, în care protecția și promovarea drepturilor omului se afirmă ca valori fundamentale². Dacă astăzi vorbim despre Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene este rezultatul activității deosebite a celor care au crezut tot timpul în ideea unei cetățenii europene³ într-un

concretizare în 1979, când Parlamentul European a fost ales prin vot direct și universal. Ea a fost reluată în urma constatării unei anumite pasivități a populației din statele europene la prezentarea la vot pentru alegerile parlamentare, pasivitate provenită și din necunoașterea sau incompleta informare în ceea ce privește procesul de construcție comunitară. În fața unei asemenea situații, Consiliul European, întrunit la Fontainebleau în iunie 1984, a instituit un Comitet ad-hoc în vederea identificării domeniilor capabile să accentueze dimensiunea umană a procesului de integrare europeană; cu alte cuvinte, acest proces să fie mai aproape de cetățeni. Comitetul, numit după președintele său, Adonnino, a întocmit două rapoarte pe care le-a prezentat Consiliului European în martie și iunie 1985. În noiembrie 1985, Comisia Europeană a adoptat un Program de lucru pentru realizarea „Europei Cetățenilor”. Programul privește următoarele acțiuni: adoptarea de măsuri care să faciliteze libera circulație a persoanelor prin suprimarea formalităților fiscale referitoare la transportul călătorilor și al mașinilor, prin introducerea dreptului de vot pentru alegerile locale pentru orice cetățean al Comunității, prin crearea unui spațiu comunitar audio-vizual, prin adoptarea unor formalități de restituire a cheltuielilor cu îngrijirea sănătății, prin consolidarea luptei împotriva drogurilor și a toxicomaniei, prin inițiative în scopul învățării de limbi străine, prin consolidarea cooperării universitare, prin introducerea unei dimensiuni europene în învățământ, prin consolidarea imaginii și identității Comunității. Tratatul de la Maastricht a instituit pe plan juridic cetățenia Uniunii, acordată tuturor persoanelor care au cetățenia unuia din statele membre. Instituită prin Tratat, cetățenia europeană nu se substituie cetățeniei diferitelor state din Uniune, ci se adaugă acesteia: „este cetățean al Uniunii orice persoană care are naționalitatea unui stat membru”.

* Prof. univ. dr., Dr. H. C., director al Institutului Român pentru Drepturile Omului.

¹ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, R. C. Demetrescu, *Prolegomene la un drept instituțional comunitar*, Ed. Economică, București, 2003, p. 11 și urm.

² A se vedea V.D. Zlătescu, Irina Moroianu Zlătescu, *Human Rights in Action*, Ed. IRDO, București, 1993, p. 8 și urm. A se vedea și Irina Moroianu Zlătescu, *Drepturile Omului, un sistem în evoluție*, ediția a 2-a, Ed. IRDO, București, 2008, p. 101 și urm.

³ Anul 2013 este declarat Anul cetățeniei europene. Ideea cetățeniei europene este mai veche, lansată încă din 1974, cu prilejul întâlnirii la vârf de la Paris. Ideea a căpătat o primă

spațiu de libertate, securitate și justiție. Drumul parcurs a presupus eforturi, concesi și renunțări dar, mai presus de toate acestea, au triumfat marile deziderate europene.

Deschisă acelor state europene care își asumă valorile sale – respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a statului de drept, precum și a drepturilor omului – și se angajează să le promoveze în comun, potrivit obligațiilor ce le revin în urma aderării, Uniunea promovează coeziunea economică, socială și teritorială precum și solidaritatea între statele membre.

Extinderea Uniunii Europene a însemnat în același timp o exigență politică, dar și o oportunitate istorică pentru Europa. Asigurând stabilitatea și securitatea pe continent, lărgirea a oferit, nu numai statelor candidate ci și statelor noi membre, perspective de creștere economică și de bunăstare. Prin aplicarea politicilor comune s-a urmărit consolidarea construcției europene și menținerea realizărilor obținute. Prin forța dreptului, prin eforturi susținute pe calea unei construcții pragmatice și dinamice, continentul este în plin proces de unificare. Acest proces nu este nici pe departe finalizat. Procesul de integrare a noilor state membre s-a derulat pe mai multe niveluri. Primul nivel a vizat participarea acestora la structurile instituționale din Uniunea Europeană. La al doilea nivel s-a urmărit ca integrarea acestor state să fie susținută prin intermediul fondurilor și programelor europene.

Tratatele constitutive ale Comunităților Europene nu conțineau un catalog al drepturilor omului. Ele făceau numai referire la unele dintre acestea. Explicația lipsei unui astfel de catalog constă, credem, în faptul că o comunitate economică, era percepută ca organizație internațională și compusă din state. Ca urmare, protecția drepturilor omului era de resortul fiecărui stat în parte, potrivit propriei Constituții⁴. Aceste state aveau și calitatea de membre ale Consiliului Europei și deci erau semnatar și ale Convenției Europene a Drepturilor Omului. Totuși, problema protecției drepturilor omului, a drepturilor fundamentale, se punea când instituțiile sau diferitele organe europene, în exercitarea

atribuțiilor lor, erau susceptibile de a leza interesele oricărei persoane.

Dacă organizațiile economice create în a doua parte a secolului trecut aveau mai puțin în vedere protecția drepturilor omului, Uniunea Europeană, prin Tratatul de la Maastricht din 1992, a deschis numeroase câmpuri de acțiune, cum ar fi: educația și pregătirea profesională, care făcuseră deja obiectul unor programe ce urmau să fie completate și încurajate pentru a li se da o dimensiune europeană; sau, de exemplu, conceptul de cetățenie europeană, care s-a constituit în scopul consolidării identității europene⁵.

În Tratatul asupra Uniunii Europene⁶, s-a făcut referire pentru prima oară la respectarea „drepturilor fundamentale ale omului, așa cum sunt garantate de Convenția Europeană” și așa cum ele rezultă din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, ca principii generale ale dreptului european. El reafirmă în preambulul său atașamentul țărilor membre față de principiile libertății, democrației și respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale. În cuprinsul său se reiterează unul din obiectivele fundamentale ale Comunității: „protecția drepturilor și intereselor cetățenilor statelor membre...”. Mai trebuie menționat că exigența respectării drepturilor fundamentale a devenit un punct ferm și în relațiile externe ale Uniunii. Numeroase acorduri încheiate cu diferite țări conțin dispoziții care pot merge până la suspendarea relațiilor sau denunțarea acordului în cazul unei încălcări grave a drepturilor omului de către una din părțile contractante.

Credem că un moment important în evoluția construcției europene l-a constituit ratificarea în 1997 a Tratatului de la Amsterdam. Totodată, o nouă etapă cheie a început în decembrie 2000, când conducătorii Uniunii Europene, Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, au proclamat Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și au semnat Tratatul de la Nisa, intrat în vigoare la 1 februarie 2003.

⁵ A se vedea *La citoyenneté démocratique dans l'Europe des vingt-sept*, L'Harmattan, Paris, 2007, p.17, și urm.

⁶ Tratatul de la Maastricht din 1992, revizuit în 2007. A se vedea și **Irina Moroianu Zlătescu**, *Dreptul instituțional european*, Ed. IRDO, București, 2008, p. 178 și urm.

⁴ A se vedea **Irina Moroianu Zlătescu**, *Constitutional Law. Romania*, Editura Kluwer, London, 2013, p. 3 și urm.

În 2007, odată cu semnarea Tratatului de la Lisabona, de funcționare a Uniunii Europene, a fost ratificată și Carta Drepturilor Fundamentale. Aceasta a devenit document cu forță juridică în momentul intrării în vigoare a tratatului de la Lisabona, adică 1 decembrie 2009. Într-un text simplu, Carta Drepturilor Fundamentale înscrie ansamblul drepturilor individuale, civile, politice, economice și sociale de care se bucură cetățenii și rezidenții Uniunii Europene. Ea se bazează pe tradițiile constituționale și obligațiile internaționale comune ale statelor membre: Convenția Europeană, care privește apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; Cartea Socială adoptată de Uniune și cea adoptată de Consiliul Europei; jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

Carta Drepturilor Fundamentale așează drepturile în șase titluri: demnitatea, libertățile, egalitatea, solidaritatea, cetățenia și justiția. Conținutul Cartei drepturilor fundamentale este mai vast decât acela al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de toate statele membre ale Uniunii. În timp ce Convenția se limitează la drepturile civile și politice, Carta Drepturilor Fundamentale acoperă și celelalte domenii, cum ar fi, de exemplu, dreptul la o bună administrare, drepturile sociale ale lucrătorilor, protecția bunurilor personale, bioetica etc., în așa fel încât să fie garantat un tratament demn fiecărui individ.

În aceeași perioadă s-a decis extinderea competențelor cunoscutului Centru European de Monitorizare a Rasismului și Xenofobiei, creat în 1998, în scopul de a fi transformat într-o Agenție a Drepturilor Fundamentale (FRA). Aceasta a fost instituită la 1 martie 2007, în baza Regulamentului Consiliului din 15 februarie 2007⁷. Ea este un organism independent al Uniunii Europene, cu personalitate juridică, al cărui scop este de a susține demersul Uniunii Europene de a garanta drepturile enunțate în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Agenția trebuie

să acorde asistență instituțiilor, organelor, organismelor și agențiilor competente ale Comunității, precum și autorităților statelor membre, în aplicarea dreptului european, a drepturilor fundamentale, pentru a le ajuta în asigurarea respectării depline a acestora atunci când iau măsuri sau definesc acțiuni potrivit art. 2 din Regulamentul menționat.

În scopul realizării acestui obiectiv, Agenției îi revin mai multe sarcini, conform art. 4 din Regulament și anume: de a colecta, înregistra, analiza și difuza informații și date pertinente, obiective, fiabile și comparabile, inclusiv rezultatele cercetărilor și controalelor care îi sunt comunicate de către statele membre, de instituțiile Uniunii ca și de organele și agențiile Uniunii, de către centrele de cercetare, organismele naționale, organizațiile neguvernamentale, țările terțe și organizațiile internaționale și, în special, organele competente ale Consiliului Europei (potrivit lit. a); de a pune la punct, în cooperare cu Comisia și statele membre, metode și norme pentru îmbunătățirea comparabilității, obiectivității și fiabilității datelor la nivel european (potrivit lit. b). Agenția trebuie, de asemenea, să realizeze sau să faciliteze cercetări și anchete științifice, studii pregătitoare și de fezabilitate sau să colaboreze la acestea, inclusiv, acolo unde este cazul, la cererea Parlamentului European, a Consiliului sau a Comisiei, cu condiția ca această cerere să fie compatibilă cu prioritățile sale și cu programul cadru anual (potrivit lit. c). Nu trebuie omis faptul că în baza aceluiași articol din Regulament, Agenția trebuie să formuleze și să publice, fie la cererea Parlamentului, a Consiliului sau a Comisiei, fie din proprie inițiativă, concluzii și avize asupra unor subiecte tematice specifice. De asemenea, ea mai trebuie să publice: un raport anual pe probleme ale drepturilor fundamentale ale omului, care să sublinieze, totodată, exemplele de bune practici (potrivit art. 4 lit. d); rapoarte tematice având ca bază analize, cercetări și studii proprii (potrivit lit. e); un raport anual de activitate (potrivit lit. f). În sfârșit, are obligația de a concepe o strategie de comunicare și de a promova dialogul cu societatea civilă, în scopul sensibilizării publicului larg în privința drepturilor fundamentale și al informării acestuia în mod activ asupra lucrărilor sale (potrivit lit. g).

⁷ Règlement (CE) N° 168/2007 du Conseil du 15 février 2007 portant création d'une Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne, în „Journal officiel de l'Union européenne” L 53 din 22.02.2007, p. 4.

Dacă ne referim la metodologia pentru colectarea datelor și activitatea de cercetare și analiză, nu ar trebuie să ometem faptul că Agenția a beneficiat de experiența Centrului European pentru Monitorizarea Rasismului și Xenofobiei cărui, așa cum am arătat, îi succede⁸. Între altele, documentul conține unele repere în legătură cu calitatea datelor culese din literatura de specialitate. Astfel, termenul „obiective” indică cerința ca informațiile să fie culese cu cea mai mare rigoare științifică posibilă, conform normelor metodologiei științelor sociale, în timp ce termenul de „fiabile” are diverse interpretări. Dacă în limbaj comun este folosit mai ales cu înțelesul de acuratețe și absența deformărilor imaginii, în literatura privind metodologia științelor sociale conceptul de „fiabilitate” în cercetare este pus în legătură cu ideea de „replicabilitate”, în sensul presupunerii că repetarea cercetării în aceleași condiții, cu orice eșantion similar de respondenți, va produce rezultate similare⁹, metodele de lucru utilizate în vederea furnizării unor informații obiective, fiabile și comparabile constând în înființarea și coordonarea unor rețele de informații și utilizarea rețelelor existente, organizarea unor reuniuni de experți și constituirea, la nevoie, a unor grupuri de lucru ad-hoc.

Ținând seama de necesitatea de a face ca la colectarea datelor să participe autoritățile naționale, Agenția utilizează competențele diferitelor organisme și organe din fiecare stat membru. Totodată, în exercitarea activităților sale, ține seama de informațiile și de activitățile instituțiilor, organelor, organismelor și agențiilor Uniunii și ale statelor membre, ale Consiliului European, OSCE, ONU și ale altor organizații internaționale, fapt de natură a asigura complementaritatea și utilizarea optimă a resurselor. Subliniem că acest organism european funcționează nu numai pe baza principiilor independenței și interesului general, transparenței și accesului la documente, protecției datelor, ci și pe cel al luptei contra fraudei, acestea

⁸ Experiență valoroasă care a făcut obiectul unui studiu intitulat „Data collection and research activities on racism and xenophobia by the EUMC (2000-2006). Lessons learned for the EU Fundamental Rights Agency. Working Paper, FRA, 2007”, elaborat sub forma unui document de lucru.

⁹ A se vedea **T. Bilton, K. Bonnett, M. Stanworth, K. Sheard și A. Webster**, *Introductory Sociology*, MacMillan, London, 1993, cit. în „Data collection...”, *doc. cit.*, p. 8.

constituind principii pe care trebuie să le respecte și după care trebuie să se călăuzească în îndeplinirea atribuțiilor sale.

Domeniile tematice specifice ale Agenției pentru Drepturile Fundamentale sunt stabilite printr-un cadru de cercetare multianual. Primul cadru multianual a vizat perioada 2007-2012¹⁰, iar al doilea, perioada 2013-2017.

Programul cadru de cercetare multianuală este în concordanță cu prioritățile Uniunii, având în vedere orientările ce reies din rezoluția Parlamentului European și concluziile Consiliului în domeniul drepturilor fundamentale. Evident, programul cadru ține seama de resursele financiare și umane ale Agenției Drepturilor Fundamentale și, nu în ultimul rând, el trebuie să fie în conformitate cu dreptul european. Activitățile sunt stabilite de Consiliul de administrație al Agenției. El reunește persoane cu experiență în conducerea unor instituții din sectorul public sau privat care au cunoștințe temeinice în domeniul drepturilor fundamentale ale omului, persoane independente, câte una din fiecare din cele 27 de state ale UE; de asemenea, din componența sa mai fac parte o persoană independentă desemnată de Consiliul European și doi reprezentanți ai Comisiei Europene. Fiecare membru poate fi asistat de un membru suplimentar care trebuie să întrunească aceleași condiții pentru a fi selecționat. De asemenea, trebuie menționat că este reprezentată Croația, la nivel de observator. Consiliul are un mandat de 5 ani care nu poate fi reînnoit. Dintre membrii Consiliului de administrație se aleg președintele, vicepreședintele și încă doi membri care, împreună cu unul din cei doi membri ai Comisiei Europene și cu reprezentantul Consiliului European, formează Comitetul executiv al Agenției. Acesta este ales pentru un mandat de doi ani și jumătate care poate fi reînnoit o singură dată. Între reuniunile Consiliului de administrație, atribuțiile acestuia revin Comitetului executiv.

Consiliul de administrație definește prioritățile Agenției, stabilește bugetul și monitorizează

¹⁰ A se vedea **Irina Moroianu Zlătescu**, *Agenția Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*, în „Drepturile Omului” nr. 1/2008, p. 4 și urm. A se vedea și **Morten Kjaerum, Ilze Brands Kehris**, *Avant-propos*, în „Les droits fondamentaux: défis et réussites en 2011”, FRA, Office des publications de l'Union Européenne, 2012, p. 3.

operațiunile Agenției. Totodată, el adoptă programul de activitate anual în concordanță cu cel multianual, adoptă rapoartele anuale ale Agenției, numește directorul Agenției, adoptă proiectul de buget și bugetul final, precum și normele financiare aplicabile Agenției, numește și revocă membrii Comitetului științific al Agenției. Evident, Consiliul de administrație al Agenției pentru Drepturile Fundamentale este consultat de Comisie în elaborarea Programului cadru multianual pentru Agenție. În aceste condiții Comisia, cu avizele Parlamentului European, solicită Consiliului adoptarea unei decizii privind acest Program.

Primul Program cadru multianual a fost stabilit, așa cum s-a menționat mai sus, pentru perioada 2007-2012. Domeniile tematice au fost¹¹: a) rasismul, xenofobia și intoleranța legată de acestea; b) discriminarea sexuală, rasială, etnică, religioasă sau bazată pe convingeri, pe dizabilitate, vârstă, orientare sexuală, apartenența la o minoritate sau bazată pe orice combinație a acestora (discriminare multiplă); c) despăgubirea victimelor; d) drepturile copilului, incluzând protecția copiilor; e) dreptul de azil, imigrare și integrarea imigranților; f) vizele și controlul la frontieră; g) participarea cetățenilor europeni la funcționarea democratică a Uniunii; h) societatea informațională și, în mod special, respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal; un alt domeniu de interes îl constituie accesul la o justiție eficientă și independentă (i).

Pentru noul Program cadru multianual, care se referă la perioada 2013-2017, Consiliul a avut în vedere complementaritatea cu mandatul altor organe, organisme și agenții ale Uniunii și desigur, nu în ultimul rând, a trebuit să țină seama de resursele financiare și umane ale Agenției în această perioadă de criză economică.

Domeniile tematice pentru perioada 2013-2017 sunt: a) accesul la justiție; b) victimele criminalității, incluzând aici și problematica acordării de despăgubiri pentru acestea; se menține și tema privind societatea informatică (c), cu referire specială la respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal; d) apare o temă nouă, care ține de o preocupare mult mai veche la nivelul Uniunii Europene și anume

integrarea romilor; e) rămâne actual interesul pentru cooperarea judiciară, cu excepția celei din domeniul penal; f) drepturile copilului; g) **discriminarea bazată pe sex, origine rasială, etnică, religie sau convingeri, opinii politice sau orice altă opinie, pe dizabilitate, vârstă, orientare sexuală, apartenența la o minoritate se extinde în noul plan cadru multianual și la discriminarea bazată pe avere, originea socială, naștere, culoare, caracteristici genetice, limbă, proprietate. În schimb, în loc de minoritate, este menționată generic apartenența la o „minoritate națională”, iar în actuala tematică nu a mai fost menționată în mod expres „discriminarea multiplă”, reprezentând asocierea mai multor tipuri de discriminare. Desigur, este menționată din nou imigrarea și integrarea migranților, azilul și, în plus față de Programul pentru 2007-2012, sunt evidențiate „viza” și „controlul la frontieră”. Se menține în programul multianual tematica privind: rasismul, xenofobia și intoleranța legate de acestea.**

Restricțiile bugetare determină obligativitatea îndeplinirii tuturor atribuțiilor cu resurse externe și ținându-se seama și de obiectivul Uniunii Europene de a reduce personalul. În aceste condiții se impune reanalizarea priorităților și realocarea resurselor financiare în funcție de acestea. Astfel, activitatea Agenției va fi, evident, influențată de programul cadru financiar multianual pentru perioada 2014-2020¹².

În aceste condiții dificile, totuși, Agenția a reușit să ducă la bun sfârșit mai multe anchete, unele în toate statele membre și chiar într-un viitor stat membru – Croația. Cităm cu titlu de exemplu: ancheta Uniunii Europene asupra minorităților și discriminării, ancheta asupra violenței față de femei, ancheta privind lesbienele, gays, bisexualii și transexualii (LGBT). Alte anchete, cum ar fi cea referitoare la etnia romă și cea referitoare la antisemitism, s-au desfășurat numai în 11 state și respectiv 9 state. De asemenea, Agenția: a reușit să organizeze conferințe de mare amploare și cu larg ecou internațional¹³. Ea a elaborat peste 90 de rapoarte de la înființarea sa. Numai anul

¹¹ A se vedea Decizia Consiliului din 28.02.2008 în Jurnalul Oficial L 63/14 ... *loc. cit.*

¹² A se vedea ADF/FRA „Devoirs et obligations de l'Agence des droits fondamentaux de l'UE dans les prochaines années”, 2013.

trecut a realizat 15 rapoarte, cele mai multe dintre acestea fiind rapoarte de cercetare în domeniul drepturilor omului. FRA a editat și a difuzat numeroase publicații în domeniul la care ne referim.

Potrivit art. 9 din Regulamentul Agenției pentru Drepturile Fundamentale a Uniunii Europene și în concordanță cu Acordul de cooperare dintre Agenție și Consiliul Europei, aceasta își coordonează activitățile cuprinse în Programul Cadru anual ținând cont și de experiența acumulată de Consiliul Europei, în vederea stabilirii standardelor de monitorizare, precum și în domeniul cercetării și comunicării.

Așa cum s-a arătat și mai înainte, Agenția pentru Drepturile Fundamentale cooperează cu organele, oficiile și agențiile Uniunii, cu statele membre, organizațiile guvernamentale și organismele publice competente în domeniul drepturilor fundamentale din statele membre, inclusiv cu instituțiile naționale de drepturile omului, organismele din domeniul egalității și instituțiile de tip ombudsman. În mod deosebit, Agenția are în vedere în activitatea sa rapoartele și cercetările inițiate de Comisia Europeană. Astfel, se evită dublarea și se amplifică sinergia dintre activitatea Agenției și serviciile Comisiei. De asemenea, Agenția cooperează cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, cu Organizația Națiunilor Unite și cu alte organizații internaționale.

Ea are în vedere rezultatele sistemului ONU din domeniul drepturilor omului privind statele membre ale Uniunii, în mod deosebit cele care apar în cadrul Procedurii de Revizuire Periodică Universală, al Procedurilor Speciale ale Consiliului ONU al Drepturilor Omului și al organismelor ONU înființate în baza Tratatelor.

Un rol important îl are colaborarea Agenției pentru Drepturile Fundamentale cu societatea civilă. De altfel, Agenția a creat o rețea pentru cooperarea cu organizațiile societății civile din domeniul drepturilor fundamentale ale omului, din care fac parte mai bine de 300 de organizații și care

permite un schimb de informații și un dialog deschis, transparent, permanent între FRA și societatea civilă dar și în cadrul societății civile. Este vorba de Platforma Drepturilor Fundamentale (FRP). În cadrul Platformei se asigură un schimb de informații între Agenție și societatea civilă, iar aceasta din urmă poate face propuneri legate de Programul activitate anual al Agenției, contribuind chiar la realizarea lui, și poate face observații asupra Raportului anual al Agenției. În cadrul reuniunilor anuale se pot pune bazele unui schimb de experiență permanent și ale unei colaborări mai strânse între participanți. Alături de organizațiile neguvernamentale active în domeniul drepturilor omului pot participa sindicatele, organizațiile patronale, organizațiile socioprofesionale, bisericile, organizațiile de cult, filosofice și neconfesionale, universitățile, precum și experți calificați din organizațiile și organele europene și internaționale. Dintre reprezentanții organizațiilor ce fac parte din Platforma Drepturilor Fundamentale, se desemnează un Comitet consultativ alcătuit din nouă membri, care îl pot asista pe directorul Agenției în coordonarea activităților platformei. Este interesant de remarcat că în cadrul Platformei pot participa toți actorii societății civile cu condiția ca, la cererea Agenției, să dea informații detaliate privind structura organizațională și resursele financiare, desigur, în scopul transparenței.

Condițiile care se pun pentru participarea la Platformă sunt legate de apartenența la un stat membru al Uniunii Europene sau la Croația, de angajarea în respectarea drepturilor omului înscrise în Carta Drepturilor Fundamentale și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de activitatea pe care o desfășoară în scopul promovării și protecției drepturilor fundamentale ale omului. De asemenea, se are în vedere: reprezentativitatea la nivel național sau internațional, expertiza și experiența confirmată în domeniu, angajarea în realizarea unui dialog respectuos și productiv pentru a contribui la funcționarea globală eficace a Platformei.

¹³ Cităm cu titlu de exemplu „Justiția în austeritate” din decembrie 2012, organizată în colaborare cu Parlamentul European ș.a.